

Φόρμα Αποτύπωσης Σχεδίου Δράσης

Σχολική Μονάδα: 5ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΔΙΑΒΑΤΩΝ - 9521217

Στόχος Βελτίωσης:

Να αντιμετωπιστούν οι ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και των οικογενειών τους.

Δημιουργία Τμημάτων Ένταξης, φροντιστηριακών και ΖΕΠ επαρκή για όλους τους μαθητές και στελέχωση από οργανικά τοποθετημένους εκπαιδευτικούς.

Σχέδιο Δράσης: Διαπολιτισμική εκπαίδευση για την υποστήριξη των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων.

Άξονας: Σχολική διαρροή - φοίτηση

Συντονιστής Δράσης: ΔΑΡΤΣΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

A. Σχεδιασμός της Δράσης

Αναγκαιότητα - Στόχοι

Το φαινόμενο της σχολικής διαρροής και φοίτησης, η οριστική εγκατάλειψη του σχολείου ή η σποραδική φοίτηση σ' αυτό έχει κοινωνικό πρόσημο και αφορά μαθητές που προέρχονται από ευάλωτα κοινωνικά στρώματα. Η ανάδειξη των κοινωνικών παραμέτρων που ωθούν στην σχολική διαρροή, σε συνδυασμό με τις αναγκαίες υλικές προϋποθέσεις, μπορεί να αποτελέσει ισχυρό εργαλείο για το σχολείο, ώστε να προσδιοριστούν η έκταση και ο χαρακτήρας των παρεμβάσεων που απαιτούνται για το περιορισμό της ή την εξάλειψή της.

Ενέργειες & χρονοδιάγραμμα υλοποίησης

1. Συμμετοχή σε πανελλαδική διαδικτυακή ημερίδα για τη σχολική διαρροή (Ιανουάριος 2022)
2. Ηλεκτρονική έκδοση (πρακτικά ημερίδας – Επιλογή άρθρων) (Απρίλιος – Μάιος 2022)
3. Συμμετοχή στη διεξαγωγή πανελλαδικής ηλεκτρονικής καταγραφής των ελλείψεων σε Τμήματα Ένταξης - Φροντιστηριακά Τμήματα και ΖΕΠ (Οργανικές θέσεις – Στελέχωση). (Φεβρουάριος - Απρίλιος 2022)
4. Η Εμπειρία των διαπολιτισμικών σχολείων (Στρογγυλό τραπέζι) (Απρίλιος – Μάιος) 2022)

Πόροι - μέσα - ερευνητικά εργαλεία

Για την υλοποίηση της δράσης απαιτείται:

1. η συνεργασία με ειδικούς επιστήμονες, ερευνητές ή και ερευνητικά Ινστιτούτα που μελετούν το φαινόμενο της σχολικής διαρροής.

2. η επισκόπηση της βιβλιογραφίας και η αναζήτηση σχετικής αρθρογραφίας και ερευνών που αναφέρονται στο φαινόμενο.

3. Χρήση ΤΠΕ για την αναμετάδοση της ημερίδας. Χρήση ηλεκτρονικών μέσων καταγραφής, απομαγνητοφώνησης, σελιδοποίησης και δημοσίευσης του υλικού που θα παραχθεί.

4. Ηλεκτρονική φόρμα-ερωτηματολόγιο καταγραφής των ελλείψεων σε Τμήματα Ένταξης - Τμημάτων Ένταξης, φροντιστηριακών και ΖΕΠ (Οργανικές θέσεις – Στελέχωση)

Κριτήρια επιτυχίας της Δράσης

Η ανάδειξη της σπουδαιότητας των κοινωνικών παραμέτρων της σχολικής διαρροής και των αναγκαίων εκπαιδευτικών πολιτικών για την αντιμετώπισή της.

Διαδικασίες αξιολόγησης της Δράσης

1. Η συμμετοχή των εκπαιδευτικών στην επιστημονική ημερίδα.

2. Η υλοποίηση της ηλεκτρονικής έκδοσης (e-book) και

3. Ο απολογισμός της συμμετοχής των εκπαιδευτικών στην καταγραφή των ελλείψεων σε Τμήματα Ένταξης - Τμημάτων Ένταξης, φροντιστηριακών και ΖΕΠ

Ανατροφοδότηση - Προτάσεις ΣΕΕ

Το σχέδιο δράσης της σχολικής μονάδας σε σχέση με τον διατυπωμένο στόχο του συλλογικού προγραμματισμού και τον τίτλο παρουσιάζει στοιχεία, τα οποία σε ένα γενικό πλαίσιο υποστηρίζουν την υλοποίηση συλλογικών δράσεων. Συγκεκριμένα, η πρόταση για τη δημιουργία τμημάτων ένταξης εντάσσεται στη λειτουργία των νηπιαγωγείων, σε αντίθεση με τη δημιουργία φροντιστηριακών τμημάτων και ΖΕΠ.

Στο πεδίο της αναγκαιότητας εντοπίζονται συγκεκριμένα και ρεαλιστικά στοιχεία της εκπαιδευτικής πραγματικότητας, τα οποία επιβάλλουν την καλλιέργεια της διαπολιτισμικότητας και του ομαδοσυνεργατικού πνεύματος μεταξύ των παιδιών.

Προτείνεται να καταγραφούν στόχοι, οι οποίοι για να είναι επιτεύξιμοι από την ομάδα δράσης, θα πρέπει να είναι συγκεκριμένοι και μετρήσιμοι, έτσι ώστε να αξιολογηθούν στο τέλος της υλοποίησης του σχεδίου δράσης, π.χ. να ευαισθητοποιηθεί η σχολική κοινότητα σε θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και κοινωνικής ένταξης, να αναπτυχθούν εκπαιδευτικά προγράμματα δράσεων/ εκδηλώσεων ενίσχυσης της διαπολιτισμικής διάστασης στη σχολική μονάδα και να εφαρμοστούν βιωματικές και συνεργατικές διδακτικές πρακτικές για τη διασφάλιση της ενεργούς συμμετοχής των μαθητών/τριών.

Στο πεδίο των ενεργειών οι δράσεις που έχουν σχεδιαστεί χαρακτηρίζονται για τη συλλογικότητά τους, χωρίς να αναφέρεται η συμμετοχή της σχολικής μονάδας σε δίκτυο ή κοινότητα σχολικών μονάδων.

Προτείνεται να συμπεριληφθούν ενέργειες, οι οποίες να αφορούν σε διαδικασίες:

- διερεύνησης της υπάρχουσας κατάστασης,
- διοργάνωσης ενδοσχολικών επιμορφώσεων εκπαιδευτικών σε θέματα σχετικά με τις θεωρητικές και πρακτικές διαστάσεις της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης (βιωματικές και συνεργατικές μορφές διδασκαλίας και μάθησης),
- διοργάνωσης ενημερωτικών-επιμορφωτικών συναντήσεων γονέων για τις πολιτισμικές διαφορές και τη διαπολιτισμική εκπαίδευση, να ενθαρρυνθούν οι γονείς αλλοδαπών μαθητών, για να συμμετέχουν σε δραστηριότητες και

συλλογικά όργανα της σχολικής μονάδας,

- υλοποίησης εκπαιδευτικών προγραμμάτων και εκδηλώσεων στο νηπιαγωγείο για την ενίσχυση της διαπολιτισμικότητας και του ομαδοσυνεργατικού πνεύματος,
- οργάνωσης εκδηλώσεων διάχυσης των δράσεων στο τέλος της σχολικής χρονιάς.

Επίσης, να καταγραφεί σε σχέση με τις προτεινόμενες ενέργειες ο τρόπος με τον οποίο η ομάδα δράσης θα συμμετάσχει:

- στην πανελλαδική διαδικτυακή επιστημονική ημερίδα (καταγραφή φορέα, τίτλου ημερίδας, εισήγησης)
- στην ηλεκτρονική έκδοση της ημερίδας
- στην πανελλαδική ηλεκτρονική καταγραφή των ελλείψεων των σχολικών μονάδων.

Στο τρίτο πεδίο, προτείνεται να προσδιοριστεί με σαφήνεια: το ανθρώπινο δυναμικό (π.χ. εκπαιδευτικοί της σχολικής μονάδας, γονείς, μαθητές/τριες, φορείς, ειδικοί επιστήμονες), η υλικοτεχνική υποδομή, (π.χ. φωτοτυπικό μηχάνημα, υπολογιστής, εκτυπωτής, αναλώσιμα, κ.ά), οι οικονομικοί πόροι και τα ερευνητικά εργαλεία (ερωτηματολόγιο, συνέντευξη, ημερολόγια, κοινωνιογράμματα, φύλλα παρατήρησης κ.ά.).

Προτείνεται να καταγράφονται συγκεκριμένα κριτήρια επιτυχίας, τα οποία να αφορούν:

- στον βαθμό αποδοχής των αρχών της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης από τους εκπαιδευτικούς, τους γονείς και τους μαθητές/τριες και στην ενεργό συμμετοχή τους σε αντίστοιχες δράσεις στο σχολείο,
- στον βαθμό ανάπτυξης-υλοποίησης προγραμμάτων και δράσεων/εκδηλώσεων ενίσχυσης της διαπολιτισμικής αγωγής στο σχολείο,
- στον βαθμό ενεργούς συμμετοχής των μαθητών στην εφαρμογή βιωματικών και συνεργατικών πρακτικών στο σχολείο,
- στην υιοθέτηση θετικής στάσης από τους μαθητές/τριες για τη διαπολιτισμικότητα,
- στη βελτίωση των σχέσεων μεταξύ τους π.χ. μείωση συγκρούσεων, βελτίωση της συνεργασίας σε ομαδικές εργασίες, αύξηση της ποιότητας και του ποσοστού των διαλογικών συζητήσεων κατά τη διάρκεια των δράσεων τους κ.ά.

Προτείνεται η συμπλήρωση των διαδικασιών αξιολόγησης του σχεδίου δράσης με συγκεκριμένες που αφορούν στην ποιοτική και ποσοτική αποτίμηση της επίτευξης των στόχων όπως είναι

- η ευαισθητοποίηση της εκπαιδευτικής κοινότητας για θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και κοινωνικής ένταξης, μέσω συμπλήρωσης ερωτηματολογίων από εκπαιδευτικούς, γονείς, μαθητές/τριες,
- η ενεργοποίηση των μαθητών/τριών και η βελτίωση των σχέσεων των παιδιών, μέσω των καταγραφής σε κοινωνιογράμματα,
- ο βαθμός συμμετοχής σε ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες, μέσω των φύλλων παρατήρησης και της αυτοαξιολόγησης από τους μαθητές/τριες,
- η μείωση των συγκρούσεων, μέσω της καταγραφής της θετικής συμπεριφοράς των παιδιών σε ημερολόγιο,

- η υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων μέσω των καταγραφών τους σε ημερολόγιο, στην ιστοσελίδα και στα πρακτικά του συλλόγου διδασκόντων.

Συμπερασματικά, το σχέδιο δράσης για να επιτύχει τον βασικό του στόχο προτείνεται να εμπλουτιστεί με ειδικότερους στόχους και δράσεις σχετικές με την εμπλοκή όλων των παραγόντων στην εκπαιδευτική διαδικασία, με συγκεκριμένα κριτήρια επιτυχίας, καθώς και με συγκεκριμένες διαδικασίες αξιολόγησης των δράσεων.

B. Υλοποίηση της Δράσης

Περιγραφή

Πραγματοποιήθηκαν χρονολογικά οι ακόλουθες ενέργειες, εκδηλώσεις, δραστηριότητες:

13 Φεβρουαρίου 2022: Συμμετοχή σε πανελλαδική διαδικτυακή ημερίδα για τη σχολική διαρροή και Φοίτηση με θέμα: « ομάδες και οι κοινωνικές παράμετροι που καθορίζουν τη σχολική διαρροή στη Γενική εκπαίδευση, καθώς και τα εμπόδια αποκλεισμό των ΑΕΑ από την Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση. Διαπολιτισμική εκπαίδευση, ενίσχυση όλων των αντισταθμ και Ειδικής Αγωγής και υλικές προϋποθέσεις για την εξάλειψη των εμποδίων». Η ημερίδα πραγματοποιήθηκε και προβλήθηκε εισηγητές τους **Αργύρη Κυρίδη**, Καθηγητή Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης και Μεθόδων Κοινωνικής Έρευνας, Τμήμα Αγωγής και Εκπαίδευσης του Α.Π.Θ., **Σπύρο Σούλη**, Αναπληρωτή Καθηγητή Ειδικής Αγωγής του ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου **Χαραμή**, εκπαιδευτικό και ερευνητή.

17 Απριλίου 2022: Συμμετοχή και παρακολούθηση συζήτησης (στρογγυλό τραπέζι) με θέμα: «Σχολική διαρροή και φοίτηση διαπολιτισμικών σχολείων». Η Συζήτηση πραγματοποιήθηκε και προβλήθηκε διαδικτυακά με εισηγητές την **Ανδρούσου** στο Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία (ΤΕΑΠΗ), του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθ **Χαραβιτσιόδη** Επίκουρο Καθηγητή στο Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία (ΤΕΑΠΗ), του Εθνικού Πανεπιστημίου Αθήνας. Στη συζήτηση συμμετείχαν εκπρόσωποι Συλλόγων Διδασκόντων Διαπολιτισμικών Σχ

Μάιος 2022: Συμμετοχή στη διεξαγωγή πανελλαδικής ηλεκτρονικής καταγραφής των ελλείψεων σε Τμήματα Ένταξης - Αγωγής (Οργανικές θέσεις – Στελέχωση).

Μάιος 2022: Συμμετοχή στη διεξαγωγή ερευνητικής ηλεκτρονικής καταγραφής κενών / συγκέντρωσης στοιχείων για τη σχολείων.

Ιούνιος 2022: Ηλεκτρονική έκδοση (πρακτικά ημερίδας – Επιλογή άρθρων)

Γ. Αποτίμηση της Δράσης

Αλλαγές σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό (εφόσον υπήρξαν)

Η συγκέντρωση της κριτικής των εκπαιδευτικών της πράξης στα Αναλυτικά Προγράμματα προχώρησε πολύ ικανοποιητικά. Μικρές χρονικές μετατοπίσεις στον αρχικό σχεδιασμό, λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών της πανδημίας, οι οποίες δεν επηρέασαν καθόλου το περιεχόμενο του αρχικού σχεδιασμού. Η ανανέωση της επαφής με τα πορίσματα των επιστημών της Αγωγής γύρω από το συγκεκριμένο θέμα ολοκληρώθηκε στο πλαίσιο του αρχικού σχεδιασμού.

Αποτελέσματα της Δράσης

α) Το ενδιαφέρον των εκπαιδευτικών που εκφράστηκε με τη μαζική συμμετοχή τους στην ημερίδα.

β) Η ανάδειξη της σημασίας που έχει η ολιστική προσέγγιση και ο κοινωνικός χαρακτήρας της γνώσης, όσον αφορά στα Αναλυτικά Προγράμματα και η ανάδειξη της βιωματικής κι ενεργητικής μάθησης, μέσα από συνεργατικές μεθόδους και πρακτικές.

Σ' αυτό το πλαίσιο, το παιχνίδι πρέπει να βρίσκεται πάντα στο κέντρο της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο Νηπιαγωγείο.

γ) Η επισήμανση των βασικών προβλημάτων που δημιουργεί η εκπαιδευτική πολιτική.

δ) Η διάχυση των ζητημάτων που αναδείχθηκαν στη δημόσια σφαίρα και το δημόσιο λόγο.

Παράμετροι που διευκόλυναν την επίτευξη των στόχων

Η συνεργασία με τους φορείς των επιστημών της Αγωγής.

Η διάθεσή τους να συνδράμουν τον συλλογικό φορέα των εκπαιδευτικών. Η υψηλή ποιότητα των εισηγήσεων.

Η συλλογική προσπάθεια για την επεξεργασία ερευνητικών καταγραφών και ερωτηματολογίων.

Η ποιότητα των εισηγήσεων της ημερίδας βοήθησε έτσι ώστε να αναδειχθούν σημαντικές πλευρές της κριτικής των επιστημών της Αγωγής στις αλλαγές που έχουν επέλθει στα Αναλυτικά Προγράμματα του Νηπιαγωγείου. Η διάθεση των συναδέλφων εκπαιδευτικών να συναντηθούν με τον ακαδημαϊκό λόγο βοήθησε σημαντικά στη διάχυση των θεματικών της ημερίδας.

Δυσκολίες που παρουσιάστηκαν

Οι συνεχείς μετατοπίσεις των προθεσμιών εκ μέρους του Υπουργείου Παιδείας.

Η έλλειψη διαλόγου και συνεργασίας από την πλευρά του ΥΠΑΙΘ, η οποία δημιούργησε συνθήκες αντιπαράθεσης με την εκπαιδευτική κοινότητα.

Υλικό που παρήχθη ή αξιοποιήθηκε

Video 1: <https://youtu.be/LBUxo1CWwm8>

Video 2: <https://www.youtube.com/watch?v=L9dq1MA3yqg&t=132s>

Video 3: <https://youtu.be/9WL1tosdCs8>

Ερωτηματολόγιο: [ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ 1.1.N](#)

Κείμενα: <http://doe.gr/άξονας-1-νηπιαγωγεία/>

Επιμορφώσεις που τυχόν υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης

Οι εισηγήσεις των εκδηλώσεων, οι συζητήσεις που ακολούθησαν και η συλλογική εργασία για τη διαμόρφωση ερευνητικών ερωτηματολογίων και καταγραφών είχαν σημαντικό επιμορφωτικό χαρακτήρα.

Προτάσεις για αξιοποίηση των πρακτικών που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης

Η διδασκαλία στο Νηπιαγωγείο, πρέπει να έχει ως βασικές αρχές την ενιαιοποίηση της γνώσης, την ανάδειξη του παιχνιδιού σε πυρήνα του όλου προγράμματος, το να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και οι ικανότητες των παιδιών αυτής της ηλικίας, την ενεργητική, βιωματική και συνεργατική μάθηση, χωρίς κατάτμηση και κατακερματισμό της γνώσης, που αλλοιώνει τον χαρακτήρα του Νηπιαγωγείου. Μία από τις βασικότερες προϋποθέσεις, για τα παραπάνω, είναι η μείωση της αναλογίας νηπίων ανά τμήμα. Σε ό,τι αφορά στην πρόοδο των μαθητών, πάγιο εύρημα των σχετικών ερευνών είναι η διαπίστωση ότι καθοριστικότερο παράγοντα αποτελεί η κοινωνική τους προέλευση. Άρα είναι απαραίτητη η υποστήριξη όλων των παιδιών με θεσμούς αντισταθμιστικής αγωγής.

Προτάσεις για αναγκαίες επιμορφώσεις στο πλαίσιο της δράσης

Κάθε επιμορφωτική δράση είναι απαραίτητο να εντάσσεται στο πλαίσιο της ανανεωμένης μετεκπαίδευσης δηλαδή μιας επιμορφωτικής διαδικασίας μεγάλης διάρκειας, με απαλλαγή από τα διδακτικά καθήκοντα και με αποφασιστικό λόγο στη διαμόρφωση του περιεχομένου της, τόσο των Παιδαγωγικών Τμημάτων όσο και των ίδιων των εκπαιδευτικών.

Προτάσεις για συνέχιση της Δράσης/ για νέες Δράσεις το επόμενο έτος

Ποσοτική και ποιοτική μελέτη των απόψεων των Νηπιαγωγών για την εφαρμογή των αλλαγών στο πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου και της κατάτμησης του ημερησίου Προγράμματος, καθώς και η διάχυση της μελέτης προς την κοινωνία και την εκπαιδευτική κοινότητα